

Hastrup: Fjernsynets og radioens udsendelser øver en stadig stigende indflydelse på den offentlige meningsdannelse; de indgår som et væsentligt led både i den politiske og den kulturelle debat. Det er derfor af største betydning nøje at kunne få fastslået, hvad der faktisk er sket eller rettere er sagt i udsendelserne.

Så vidt jeg er underrettet, arkiverer Danmarks radio hovedparten af, måske alle sine udsendelser i en vis periode. Imidlertid er der ikke offentlig adgang til disse arkiver. Hvad der skrives i en avis, kan altid konstateres og vurderes bagefter. Det samme gælder imidlertid ikke fjernsynets og radioens udsendelser; ofte drejer diskussionerne sig om, hvad der overhovedet er sagt.

I et enkelt tilfælde har jeg fået udleveret en afskrift af en udsendelse, der interesserede mig. Det tog ret lang tid, må jeg sige, og var temmelig besværligt. Desuden fik jeg at vide, at udlevering kun fandt sted, fordi jeg var medlem af folketinget, og at afskriften af udsendelsen kun måtte anvendes til personligt brug, hvordan det så skal fortolkes. Men jeg mener, at andre mennesker må have den samme ret som folketingsmedlemmer, og at det må være et almindeligt princip, at der er mulighed for at henvise til ordrette gengivelser af radioens og fjernsynets udsendelser på samme måde, som det er tilfældet, hvor det drejer sig om artikler i dagbladene.

Jeg har til min forbløffelse set, at ønsket om offentlig adgang til sådanne ordrette gengivelser udlægges som et forsøg på pression mod radioens ledelse og medarbejdere. Er det mon også pression at slå op i en gammel avis eller at læse den samme artikel to gange? Den, der føler et ansvar over for sin virksomhed, kan naturligvis aldrig føle sig presset af mennesker, der ønsker at vurdere denne virksomhed på et så korrekt grundlag som muligt. Jeg ved, at der er tekniske vanskeligheder forbundet med at give offentligheden adgang til radioens arkiver; men disse vanskeligheder har kunnet klares i andre lande. Desuden er sagen, forekommer det mig, så vigtig, at vanskelighederne bør overvindes.

Det spørgsmål, som jeg her stiller, skal betragtes som en opfordring til ministeren om at bidrage til at overvinde disse vanskeligheder.

Ministeren for kulturelle anliggender (Bodil Koch): Jeg vil indrømme, at da jeg læste hr. Hastrups spørgsmål, tænkte jeg: ja, selvfølgelig, det lyder da meget fornuftigt, og hvorfor ikke? Men der er jo alligevel en række forskellige forhold, både praktiske, økonomiske og også juridiske, der gør det vanskeligt at gennemføre en ordning som den, hr. Hastrup forestiller sig. Den forudsætter ikke blot, at Danmarks radio, som det jo faktisk sker, optager samtlige udsendelser på bånd, men også, at man opbevarer dem en passende tid og sikrer på en eller anden måde, at enhver borger kan få udleveret et bånd eller et stenografisk referat eller i det mindste kan få lejlighed til at få et bånd afspillet.

Danmarks radio har i dag ingen mulighed for at yde en sådan service, og den ville jo også være meget bekostelig, kræve anskaffelse af dyrt materiel og medføre personale- og lokalemæssige udvidelser. Hertil kommer, at det vel næppe kunne siges at være rimeligt eller i overensstemmelse med radio-loven, hvis man anvendte licensmidlerne til noget sådant.

Hvis den fremsatte tanke skulle realiseres, kunne man naturligvis tænke sig uden for Danmarks radio at etablere et nyt offentligt arkiv, et for alle tilgængeligt arkiv, hvor radioen blev forpligtet til at aflevere optagelser eller andre kopier af alt, hvad der udsendtes. Også dette ville jo være forbundet med overordentlig store udgifter, og jeg kan tilføje, at den gældende lovgivning om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, loven af 31. maj 1961, stiller sig i vejen for en ordning, der i almindelighed gør kopier af optagelserne tilgængelige for almenheden. Værker i ophavsretslovens forstand er ikke bare værker, der fremstilles af kunstnere, men også f. eks. foredrag og indlæg under en diskussion.

Det vil føre alt for vidt her at gøre rede for enkelthederne i ophavsretsloven og for de enkeltheder, der spiller ind i dette forhold, men det afgørende er, at Danmarks radio i almindelighed fra ophavsmændenes side har erhvervet en ret til at udsende værkerne, ikke til at fremstille eksemplarer af dem eller medvirke til, at de mangfoldiggøres. Skulle radioen også erhverve denne sidste ret, kan man være sikker på, at det